

Quicksan Wet
natuurbescherming
ter plaatse van:

**Schokkerringweg 12
te Schokland**

projectnummer

191590

Verantwoording

RAPPORT

Type onderzoek	Quickscan Wet natuurbescherming
Locatie onderzoek	Schokkerringweg 12 te Schokland
Projectnummer	191590
Versie rapportage	1
Auteur	S. Nap. BSc.
Controle en vrijgave	Ing. R.J.W. Huls
Paraaf vrijgave	
Datum	4 juli 2019

OPDRACHTGEVER

Naam	K4 Architecten BNA
	Postbus 30
	8300 AA Emmeloord
Contactpersoon	Dhr. D. Klaver

UITGEVOERD DOOR

Kantoor Zuidwolde
Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel: 0528 373 982

Info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Appingedam
Opwierderweg 160
9902 RH Appingedam
Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
Transistorstraat 91-34
1322 CL Almere
036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een quickscan Wet natuurbescherming die is uitgevoerd ter plaatse van **Schokkerringweg 12 te Schokland**, in opdracht van **K4 Architecten BNA**.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	5
1.2	Scope.....	5
1.3	Kwaliteitsborging	5
1.4	Leeswijzer.....	6
2.	ONDERZOEKSLOCATIE EN NABIJE OMGEVING	7
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie en directe omgeving.....	7
2.2	Beschrijving toekomstige plannen.....	9
2.3	Beschermde gebieden in de omgeving.....	10
2.3.1	Natura 2000.....	10
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	11
3.	NATUURWETGEVING	12
3.1	Soortenbescherming.....	12
3.2	Gebiedsbescherming	13
3.3	Zorgplicht	14
4.	METHODE	15
4.1	Literatuurstudie	15
4.2	Veldbezoek.....	16
5.	RESULTATEN	17
5.1	Vaatplanten.....	17
5.2	Vogels.....	17
5.3	Grondgebonden zoogdieren	20
5.4	Vleermuizen	21
5.5	Amfibieën en reptielen	23
5.6	Vissen	24
5.7	Overige soorten	24
6.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	25
6.1	Algemeen	25
6.2	Conclusie soortenbescherming.....	25
6.3	Conclusie gebiedsbescherming.....	25
6.4	Aanbevelingen en advies	26
6.5	Verantwoording	26
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	27

Bijlage 1 Overzicht vrijgestelde soorten Flevoland

Onze rapportage is opgezet in kleur, om het u bij het lezen van het digitale document visueel aantrekkelijk te maken. Uiteraard kan het document ook op papier worden afgedrukt, waarbij we willen wijzen op de mogelijkheid om het document in zwart-wit af te drukken om kosten en toner te besparen.

1. Inleiding

In opdracht van K4 Architecten BNA is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van de Schokkerringweg 12 te Schokland.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van twee (voormalige kippen)schuren, en de asbestsanering van een schuur.

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van de onderzoekslocatie.

1.2 Scope

In dit rapport is een quickscan Wet natuurbescherming beschreven. Hierin is onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten en zo ja, of nader soortgericht onderzoek noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen moet vooraf worden getoetst of schade op kan treden aan bestaande Natura 2000-gebieden. Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Opgemerkt wordt dat deze rapportage geen verstorings- of verslechteringstoets of PAS-berekening bevat. In dit rapport is beoordeeld of significante effecten op Natura 2000-gebied verwacht kunnen worden en of er nadere toetsing met betrekking tot Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.

1.3 Kwaliteitsborging

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren.

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2015”, voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk. Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest BV, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (ontheffing ff/75a/2014/061, geldig tot 16 maart 2020). Deze ontheffing van de Flora- en faunawet is ook geldig onder de huidige Wet natuurbescherming.

Conform de eisen uit onze ethische code behandelt Eco Reest BV alle gegevens vertrouwelijk, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de locatie, omgeving en het ontwikkelingsplan beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens aangegeven welke beschermde gebieden in de directe omgeving aanwezig zijn. Hoofdstuk 3 bevat een samenvatting van de regelgeving uit de Wet natuurbescherming die hier relevant is. In hoofdstuk 4 worden de gebruikte onderzoeksmethoden beschreven. De resultaten van de toets aan de Wet natuurbescherming worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 worden conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan. Besloten wordt met een overzicht van geraadpleegde bronnen.

2. Onderzoekslocatie en nabije omgeving

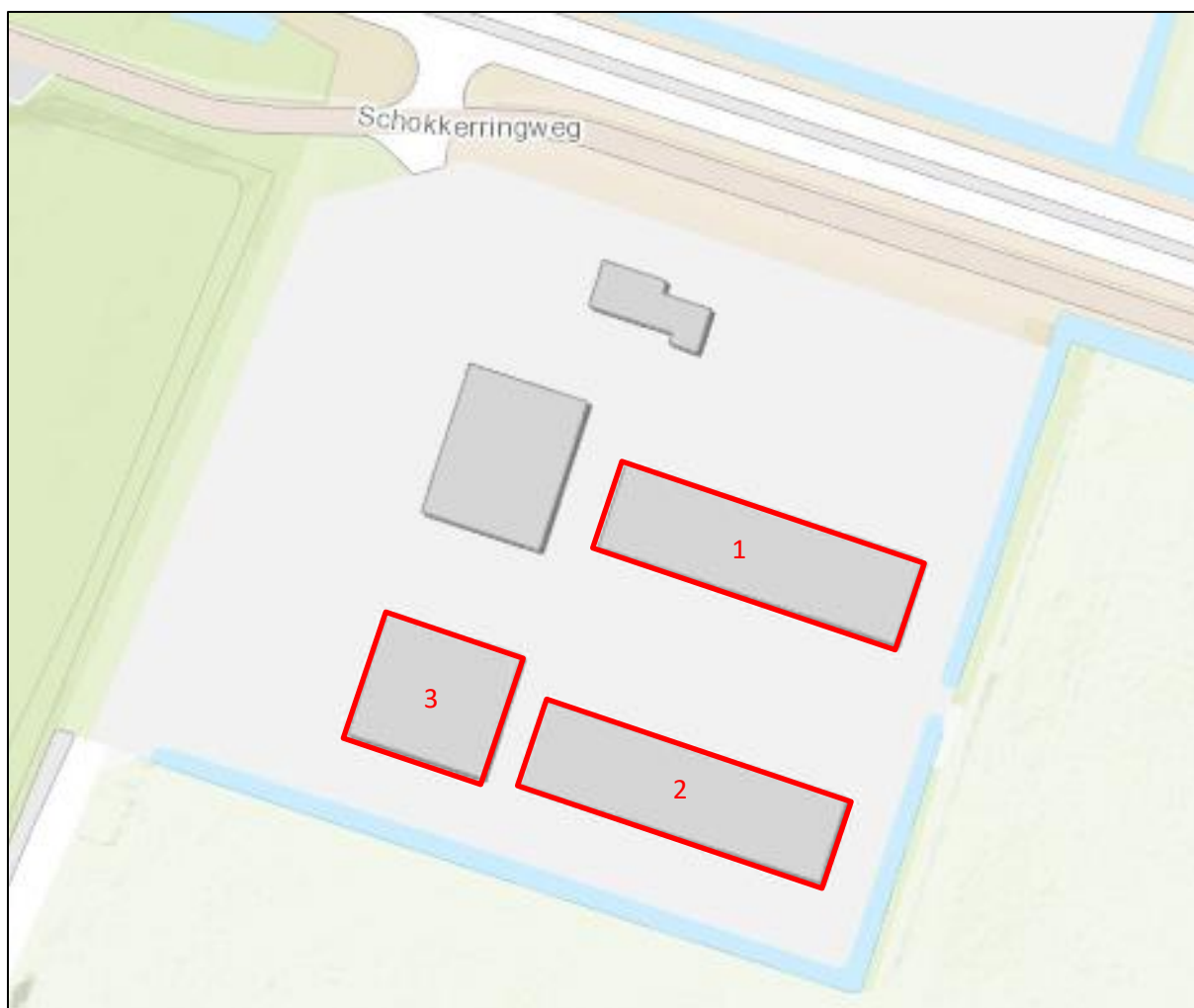
In dit hoofdstuk wordt de huidige en toekomstige situatie van de onderzoekslocatie beschreven en wordt een overzicht gegeven van de beschermde gebieden in de omgeving van de onderzoekslocatie.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie en directe omgeving

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Schokkerringweg 12 te Schokland. Binnen het perceel liggen een woning en vier schuren. Er zijn drie schuren die onderzocht zijn voor deze quickscan.

Rondom het perceel is veel groen aanwezig, bestaande uit struikgewas, en verschillende vaatplanten en boomsoorten. Aan de achterzijde van de schuren (in het oosten en zuiden) ligt een drooggevalen sloot.

In onderstaande figuur 2.1 is de onderzoekslocatie aangegeven. De onderzochte schuren zijn rood omrand en genummerd weergegeven. Schuur 1 en 2 zijn de leegstaande voormalige kippenschuren. Schuur 3 is een oude schuur die nu nog als opslag voor landbouwvoertuigen in gebruik is. Tussen schuur 1 en 2 staan enkele schapen voor de begrazing van het land.

Figuur 2.1. Plangebied rood omlijnd (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

In figuur 2.2 tot en met 2.5 zijn overzichtsfoto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.2. Overzichtsfoto van de voorzijde van één van de voormalige kippenschuren (1) gezien vanuit zuidelijke richting.

Figuur 2.3. Overzichtsfoto van de voorzijde van één van de voormalige kippenschuren (2) gezien vanuit noordelijke richting.

Figuur 2.4. Achterzijde van de voormalige kippenschuur (2) gezien vanuit zuidoostelijke richting.

Figuur 2.5. Overzichtsfoto van de van asbest te saneren schuur (3) gezien vanuit noordelijke richting.

2.2 Beschrijving toekomstige plannen

De opdrachtgever is voornemens om de beide (voormalige) kippenschuren te slopen. Daarnaast moet bij een andere oude schuur asbest worden gesaneerd, en mogelijk op termijn wordt deze schuur ook gesloopt. Ter plaatse van de achterste (voormalige) kippenschuur wordt een nieuw te bouwen woning geplaatst.

Ten behoeve van de werkzaamheden wordt er enig groen verwijderd.

De werkzaamheden staan in het najaar van 2019 gepland.

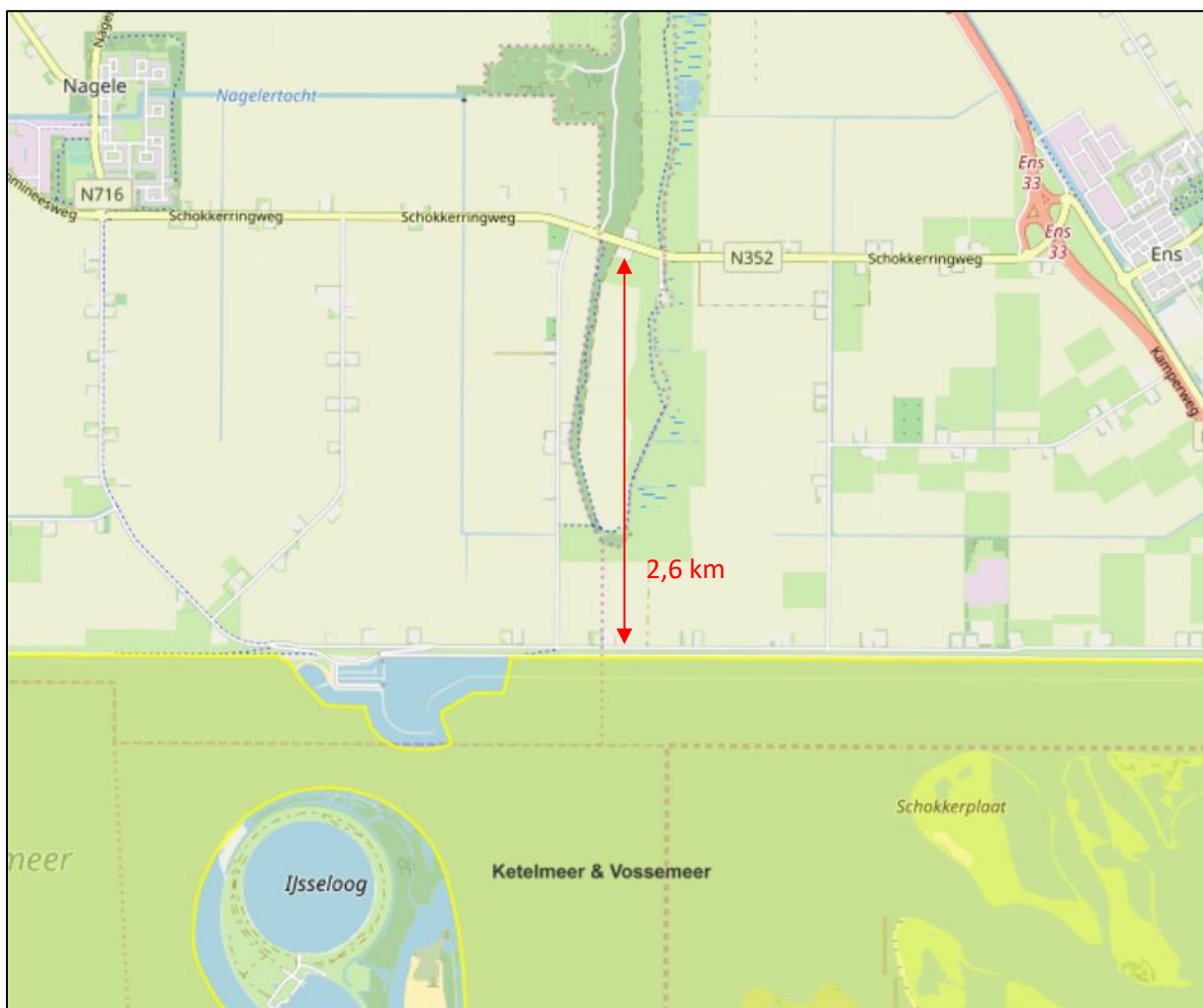
2.3 Beschermde gebieden in de omgeving

2.3.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is gelegen ten noorden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Ketelmeer & Vossemeer (zie figuur 2.6). De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt ruim twee en een half kilometer.

Gelet op de afstand tot het gebied, de aard van het tussenliggende gebied (landbouwgebied en verschillende watergangen) de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep wordt er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd (zie ook paragraaf 1.2 scope).

Er worden geen significante toename in verkeer of stikstofuitstoot uit de woning verwacht. Een toetsing in het kader van de PAS is daarom niet nodig. Een onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming maakt daarom geen deel uit van onderhavig onderzoek.

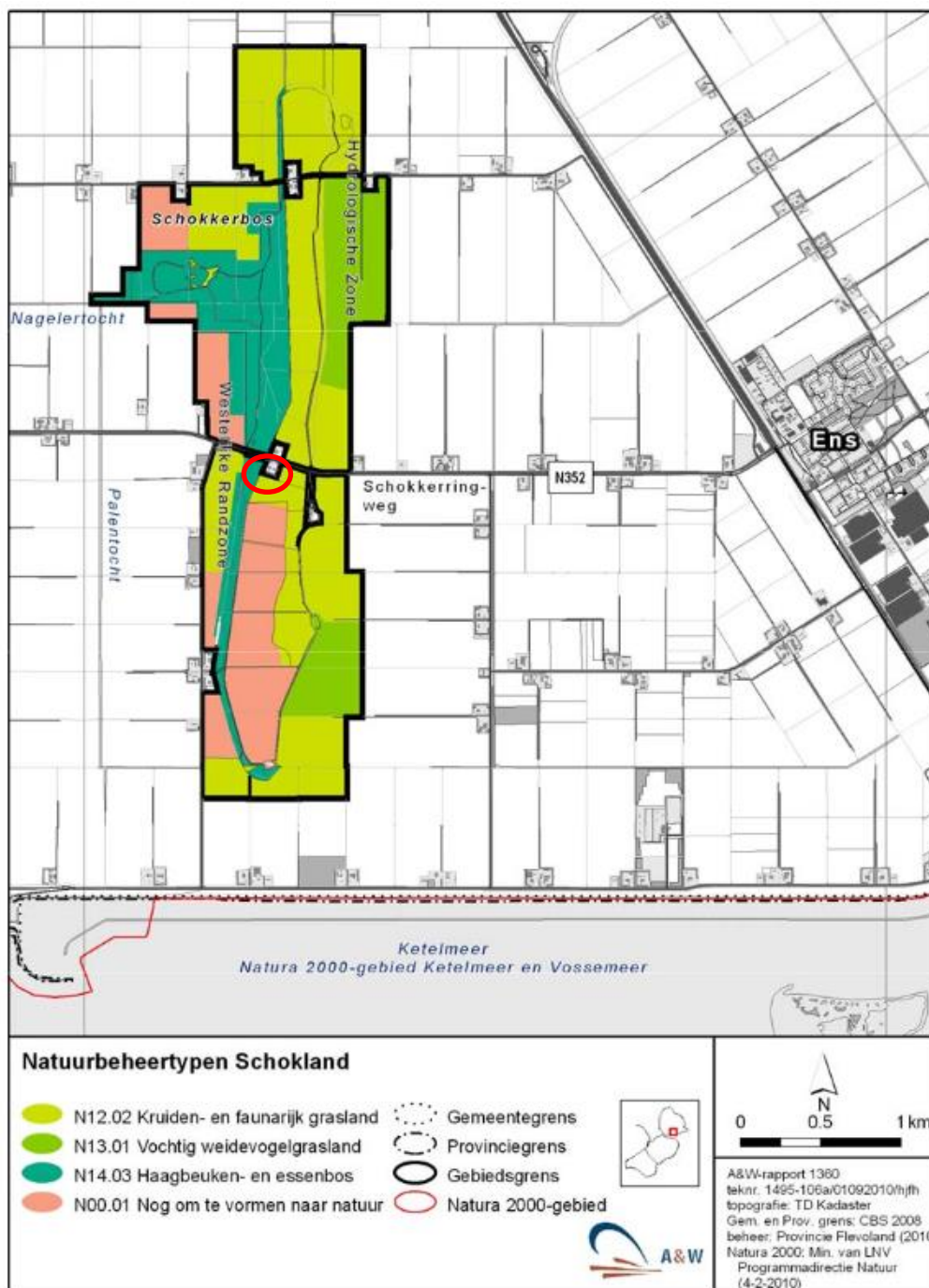

Figuur 2.6. De afstand tussen de onderzoekslocatie en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (bron: Rijksoverheid).

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Op de kaart in figuur 2.7 is te zien dat in de directe omgeving van de onderzoekslocatie sprake is van een gebied uit de het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde beschermde gebieden betreffen beheergebieden met de beheertypen: Kruiden- en faunarijck grasland en Haagbeuken- en essenbos. Deze gebieden zijn aangemerkt als NNN beheergebied.

Wanneer de sloopwerkzaamheden en de bouwwerkzaamheden van de nieuw te bouwen woning binnen het eigen perceel plaatsvinden zullen de omliggende NNN gebieden niet worden aangetast. Daar er geen sprake is van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN is verder onderzoek naar invloeden op het NNN niet van toepassing.

Figuur 2.7 Ligging onderzoekslocatie (rood omrand) ten opzichte van het NNN (bron: provincie Flevoland)

3. Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Wet natuurbescherming. De provincies zijn bevoegd gezag met betrekking tot het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor soortenbescherming en vergunningen ten behoeve van gebiedsbescherming.

3.1 Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling.

Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten zijn beschermd indien deze in gebruik zijn. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Met de Wet natuurbescherming is de gebiedsbescherming van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen worden aangeduid als Natura 2000-gebieden.

In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied zijn zowel de te beschermen waarden van de Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. Dit zijn habitattypen of soorten die typerend zijn voor een bepaald gebied. Deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn in het aanwijzingsbesluit opgenomen als zogenaamde instandhoudingsdoelen. Elk gebied is specifiek voor een of meer van deze instandhoudingsdoelen aangewezen. Met deze nationale deelverplichtingen wordt bijgedragen aan de Europese verplichting die beoogt het goede voortbestaan van deze natuurwaarden zeker te stellen.

Indien er sprake is van “verslechtering of significante verstoring” of “significante gevolgen” op een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig. Deze wordt aangevraagd bij de provincie waar de ingreep plaatsvindt. De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. “Extern” betekent zowel dat instandhoudingsdoelen beschermd moeten zijn tegen invloed van buiten het gebied als dat soorten die een levensfunctie buiten het gebied hebben, daar ook volledige bescherming genieten.

Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie (cumulatie) van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

Sinds 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden, waarin het beleid voor stikstofgevoelige natuurgebieden is geregeld. De PAS heeft betrekking op Natura 2000-gebieden waar stikstofgevoelige natuur aanwezig is. Als onderdeel van de PAS wordt met het rekenprogramma AERIUS bepaald of de stikstofdepositie door de voorgenomen plannen zodanig verandert dat een melding of vergunningsaanvraag bij de provincie nodig is.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van gebieden met veel natuurwaarden. Het NNN moet voorkomen dat planten en dieren door isolatie van gebieden uitsterven en dat de Nederlandse biodiversiteit afneemt. In het NNN zijn opgenomen:

- Natura 2000-gebieden, bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en (robuuste) verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);
- grote wateren.

Voor het NNN geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte. Deze nota stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijk negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor het hele NNN geldt een 'nee, tenzij beginsel'. Op grond hiervan dient directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied waar mogelijk te worden voorkomen. Er is vrijwel altijd een compensatieverplichting in het provinciaal beleid opgenomen.

3.3 Zorgplicht

In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. Deze geldt voor zowel soorten als gebieden. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In artikel 1.11 is het als volgt verwoord:

De zorg houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt (...);

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,*
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of*
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt.*

Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

4. Methode

4.1 Literatuurstudie

Voorafgaand aan het veldbezoek is gestart met een bureaustudie naar het voorkomen van flora en fauna ter plaatse van de onderzoekslocatie en de nabije omgeving. Deze bureaustudie heeft bestaan uit het opvragen van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen tien jaar. Hierin is een overzicht gegeven van de ontheffingsplichtige soorten in de Wet natuurbescherming binnen een straal van ongeveer één kilometer rond de onderzoekslocatie. Deze staan weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4.1. Beschermde soorten binnen één kilometer van het onderzoeksgebied.

Soort	Bescherming
Vleermuizen	
Ruige dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Watervleermuis	Bern II, HR IV
Grondgebonden zoogdieren	
Otter	Bern II, HR IV
Steenmarter	Wnb. art. 3.10
Amfibieën	
Rugstreeppad	Bern II, HR IV
Vogels	
Boerenwaluw	Bern II, categorie 5
Boomklever	Bern II, categorie 5
Boomkruiper	Bern II, categorie 5
Buizerd*	Bern II, categorie 4
Gekraagde roodstaart	Bern II, categorie 5
Grauwe vliegenvanger	Bern II, categorie 5
Grote bonte specht	Bern II, categorie 5
Huismus*	Categorie 2
Koolmees	Bern II, categorie 5
Pimpelmees	Bern II, categorie 5
Spreeuw	Categorie 5
Torenvalk	Bern II, categorie 5
Zwarte kraai	Categorie 5
Zwarte roodstaart	Bern II, categorie 5

*Nesten van vogels die behoren tot **categorie 1 tot en met 4** zijn **jaarrond** beschermd. Nesten van soorten die vallen onder **categorie 5** zijn eveneens jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieve nestlocaties overblijven in de omgeving. Hoewel deze vogelsoorten vaak terugkeren naar de plaats waar zij het voorgaande jaar hebben gebroed, beschikken ze wel over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen.

4.2 Veldbezoek

De uitvoering van het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 3 juni 2019 en is uitgevoerd door mevrouw S. Nap van Eco Reest BV. Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden. Tijdens de inventarisatie waren de weersomstandigheden als volgt: droog, bewolkt, windkracht 1 Bft, temperatuur 19 graden Celsius.

Het bezoek is erop gericht om te beoordelen of de onderzoekslocatie geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten. Hiervoor zijn de onderzoekslocatie en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten.

5. Resultaten

Onderstaand zijn de resultaten van zowel het literatuuronderzoek als het veldbezoek weergegeven.

5.1 Vaatplanten

De NDFF maakt geen melding van beschermde vaatplanten binnen een straal van één kilometer rond de onderzoekslocatie.

Binnen de onderzoekslocatie zijn verschillende soorten vaatplanten van een voedselrijke bodem aangetroffen, waaronder: esdoorn, gewone melkdistel, grote en getande weegbree, haagbeuk, kleine klaver, paardenbloem, viltige basterdwederik en vroege haver.

Er worden gezien de voedselrijke omstandigheden en het beheer (deels begrazing van schapen en deels verharde straat) geen beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie verwacht.

5.2 Vogels

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten bekend (NDFF): buizerd en huismus. De soorten die uit het literatuuronderzoek naar voren kwamen zijn niet binnen de onderzoekslocatie aangetroffen. Tevens is bekend dat er een kerkuil binnen de onderzoekslocatie aanwezig is.

Het leefgebied van de buizerd bestaat uit uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Het voorkeurshabitat gaat uit naar een combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel. De buizerd broedt het liefst in kruinen van bomen, vaak tegen de rand van het bos of soms lager in struiken. Buizerd paren hebben meerdere nesten in een territorium en wisselen van jaar of jaar tussen de nesten (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek is de buizerd niet aangetroffen. Binnen de onderzoekslocatie staan geen geschikte bomen die gebruikt kunnen worden als nestlocatie. Ten westen van de onderzoekslocatie bevindt zich een bosgebied dat als geschikt leefgebied voor de buizerd kan dienen. Gelet op meer geschiktere alternatieven in de omgeving en het ontbreken van geschikte nestgelegenheid kan het voorkomen van de buizerd worden uitgesloten binnen de onderzoekslocatie.

Gierzwaluwen zijn heel plaatstrouw, jaren achtereen gebruiken ze dezelfde nestplaats. In de regel is de nestplaats gebonden aan bebouwing. Hij broed voornamelijk in steden en dorpen waar ze zich nestelen in ventilatieschachten, spleten in de muur of onder dakpannen. De voorkeur gaat uit naar wat oudere woonwijken. In de regel geldt dat de gierzwaluw niet instaat is om vanuit het nest op te stijgen. Hij moet zich eerste z'n drie meter naar beneden laten vallen om vervolgens weg te vliegen. Voor een geschikte nestlocatie mogen geen belemmerende elementen zoals bomen voor de in- en uitvliegroute staan (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek zijn er geen gierzwaluwen in de omgeving waargenomen. De te slopen schuren zijn niet geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw. Er is geen geschikte ruimte onder de golfplaten daken van de schuren (zie figuur 5.1 en 5.2). Tevens bevindt zich weinig andere geschikte bebouwing in de omgeving van de onderzoekslocatie. De gierzwaluw wordt dan ook niet verwacht binnen de onderzoekslocatie.

De huismus is een uitgesproken standvogel die meestal dichtbij de broedlocatie aanwezig blijft. De huismus komt veelal voor in landelijk gebied met menselijke activiteit. Het voorkeurshabitat bevindt zich op plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met veel groenvoorzieningen. Het geschikte habitat van de huismus bestaat uit een combinatie van factoren, waaronder plekken voor

nestgelegenheid, voedsel, dekking (groenvoorzieningen) en plekken voor stofbaden en drinkwater (Vogelbescherming). Tijdens het veldbezoek zijn er geen huismussen waargenomen. De schuren binnen de onderzoekslocatie worden niet geschikt geacht als nestlocatie voor huismussen. Er is geen geschikte ruimte onder de golfplaten daken van de schuren waar de huismussen een nest kunnen bouwen (zie figuur 5.1 en 5.2). Gelet op het ontbreken van geschikte nestgelegenheid en de afwezigheid van huismussen, kunnen nestlocaties van de huismus worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

Figuur 5.1. Buitenkant van schuur 1, geen geschikte nestruimte voor huismussen.

Figuur 5.2. Binnenkant van schuur 1, tevens geen ruimte en daardoor geschikte nestruimte voor de huismus.

De kerkuil leeft voornamelijk in (half)open landschappen, veelal nabij boerenland. Roest- en nestplaatsen van de kerkuil bevinden zich vaak in gebouwen als schuren of kerktorens. Het jachtgebied van de kerkuil bevindt zich in gebieden waar gras- en bouwland worden afgewisseld met kruidenrijke akkerranden, houtwallen, bosschages, ruige grasstroken en wegbermen (Vogelbescherming). Van de kerkuilen is bekend dat deze een vaste rust- en verblijfplaats hebben binnen het perceel van de onderzoekslocatie. Tevens is in 2017 vastgesteld dat er succesvol jongen zijn grootgebracht. Deze vaste rust- en verblijfplaats bevindt zich in de schuur (ten westen van schuur 1) die blijft behouden en waar geen werkzaamheden aan worden verricht (zie figuur 5.3).

Figuur 5.3. Verblifplaats en nestplaats van de kerkuil, deze schuur blijft behouden (bron: Adviesbureau Mertens, 2017).

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere sporen van aanwezigheid van de kerkuil aangetroffen. In schuur 1 zijn enkele veren van de kerkuil aangetroffen, in deze schuur zijn geen poepsporen of braakballen van de kerkuil aangetroffen.

In schuur 2 zijn aan de voor en aan de achterzijde vele poepsporen en braakballen aangetroffen (zie figuur 5.4). Er waren enkele recente sporen, maar hoofdzakelijk betreft het oudere braakballen die al geheel uit elkaar zijn gevallen. Deze sporen wijzen er op dat de kerkuil de schuur soms als roestplaats gebruikt. De kerkuil gebruikt een aantal vaste plekken in zijn territorium als nest of roestplaats. De plekken kunnen op enkele honderden meters afstand van elkaar liggen. De kerkuil is flexibel in het wisselen van vaste plek. Het is daarbij wel essentieel dat het aanbod van geschikte plekken groot genoeg is (Bij12). Bij het slopen van de schuren zal er één roestplaats verloren gaan.

Het slopen van de schuren zal voor een korte periode enige geluidshinder opleveren voor de kerkuil, maar zal niet van dusdanige invloed op de kerkuil zijn dat deze zijn vaste verblijfplaats zal verlaten.

Figuur 5.4. Poepsporen en braakballen van een kerkuil aangetroffen in schuur 2.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn gedurende het veldbezoek enkele vogelsoorten aangetroffen. Het betreffen onder andere: grote bonte specht, houtduif, koolmees, tjiftjaf en de zwartkop. Ter plaatse van de onderzoekslocatie zijn geen jaar rond beschermde nesten waargenomen. Deze worden gelet op het ontbreken van geschikte nestgelegenheid niet verwacht.

Uit de NDFF kwam naar voren dat er een aantal vogels van categorie 5 in of in de omgeving van de onderzoekslocatie zijn waargenomen. Er zijn in (de omgeving van) het plangebied voldoende alternatieven aanwezig voor categorie 5 soorten. De nesten van deze vogels zijn dan ook niet jaar rond beschermd.

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaar rond beschermde) vogelsoorten.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

De NDFF maakt melding van de otter en steenmarter binnen een straal van één kilometer rond de onderzoekslocatie.

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Ze leven in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. Overdag verblijft de otter in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties met onder andere: riet, struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De otters maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude hopen van bijvoorbeeld muskusratten of konijnen, constructies van takken en modder gemaakt door bevers, nissen onder bruggen of betonpijpen. De rustplaatsen zijn 50-100 cm in doorsnee en worden

niet bekleed. De plek kan per dag verschillen. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdierverseniging). De waarnemingen vanuit de NDFF betreffen allemaal dode exemplaren, mogelijk verkeersslachtoffers op de N352. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van aanwezigheid van de otter aangetroffen. De sloot die achter de schuren 1 en 2 langsloopt lag geheel droog ten tijde van het veldbezoek. Gelet op het ontbreken van geschikte watervoerende elementen binnen of nabij de onderzoekslocatie kan een verblijfplaats van de otter worden uitgesloten. Tevens zijn er geschiktere alternatieven in de omgeving van de onderzoekslocatie. Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt op circa ander half kilometer watergang de Redetocht en ten westen ligt op ruim één kilometer de watergang Palentocht. Beide geschikte watergangen voor de otter.

De steenmarter komt veelal voor in bebouwde gebieden en cultuurlandschappen. Door zijn grote aanpassingsvermogen kan de soort in vrijwel alle biotopen voorkomen. Toch geeft de steenmarter de voorkeur aan gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Een steenmarter kan binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen hebben, zoals in boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes (Zoogdierverseniging). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de steenmarter aangetroffen. De schuren zijn wel dag en nacht toereikend voor de steenmarter. Echter een vaste verblijfplaats wordt door het ontbreken van sporen niet verwacht. Mogelijk kunnen de schuren wel deel uitmaken van het leefgebied van de steenmarter. Het slopen van de schuren zal echt niet leiden tot een verlies van leefgebied of een verblijfplaats van de steenmarter.

Tijdens het veldbezoek zijn enkele sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren ter plaatse van de onderzoekslocatie. In schuur 1 zijn enkele poepsporen en pootafdrukken gevonden van naar alle waarschijnlijkheid een kat.

Overigens wordt opgemerkt dat sporen van kleine zoogdieren in vegetatie lastig zichtbaar zijn. Gelet op het habitattype zou de onderzoekslocatie en directe omgeving, onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied van algemene zoogdieren zoals diverse algemene muizensoorten en de bruine rat.

De bovengenoemde en verwachte diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten of soorten die alleen onder de zorgplicht vallen waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.4 Vleermuizen

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn de volgende vleermuizen bekend uit de NDFF: ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

De ruige dwergvleermuis wordt voornamelijk aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, in de spouwmuren, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. De ruige dwergvleermuis gebruikt meerdere verblijfplaatsen en verhuist relatief vaak (Dietz et al., 2011).

Verblijfplaatsen van de watervleermuis kunnen worden aangetroffen in ooibossen en overbomen, of in afgelegen bossen en in stedelijke gebieden. Kraamkolonies worden voornamelijk gevormd in boomholtes en soms in vleermuiskasten en spleten in bruggen. Kraamkolonies worden zelden in gebouwen aangetroffen. Winterverblijven bevinden zich voornamelijk in grotten, bunkers en kelders

maar worden ook in boomholten aangetroffen. De watervleermuis jaagt hoofdzakelijk boven of in de buurt van water maar ook in bossen, parken en hoogstamboomgaarden (Dietz et al., 2011).

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek bleek dat de schuren niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het dak van de schuren bestaat uit golfplaten, en de muren gedeeltelijk uit golfplaten en houten platen (zie figuur 5.5 en 5.6). De materialen waaruit de schuren bestaan zijn niet isolerend genoeg en niet tochtvrij. Het golfplaten materiaal is dusdanig glad dat vleermuizen er ook geen houvast aan hebben. Tevens is er geen ruimte tussen het dak of de muren (spouw) aanwezig die kan dienen als verblijfplaats. Het dak en de muur bestaan uit een enkel plaatwerk zonder enige ruimte ertussen. Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen dan ook worden uitgesloten van de onderzoekslocatie.

Figuur 5.5. Binnen aanzicht van de te slopen schuren 1 en 2, golfplaten dak en houten muren.

Figuur 5.6. Binnen aanzicht van schuur 3, bestaande uit golfplaten en plastic wanden.

Vliegroute

De bosschages en watergangen in de omgeving vormen lijnvormige elementen die als vliegroute kunnen worden gebruikt door vleermuizen. De aanwezigheid van vliegroutes kan niet worden uitgesloten. Echter gezien de aanwezigheid van alternatieven in de directe omgeving zal het hier niet gaan om essentiële vliegroutes. Bovendien zullen bij de werkzaamheden geen vliegroutes worden aangetast.

Foerageergebied

Mogelijk maakt de onderzoekslocatie deel uit van het foerageergebied van in de omgeving voorkomende soorten vleermuizen. Daar de geplande werkzaamheden overdag plaatsvinden en de locatie en omgeving na ontwikkeling voldoende geschikt zullen blijven als foerageergebied is verder onderzoek naar het voorkomen van foerageergebieden van vleermuizen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën en reptielen

De NDFF maakt melding van de rugstreeppad binnen een straal van één kilometer rond de onderzoekslocatie.

De rugstreeppad is een typische pionierssoort. De soort houdt van terrein met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Daarnaast is de rugstreeppad ook te vinden in meer stabielere gebieden als vennen in heidegebieden en sloten in akker- en graslandgebieden. Door gebrek aan dynamiek in natuurgebieden is het voorkomen van de soort in Nederland sterk afhankelijk van menselijk ingrepen. Regensplassen en sporen van zware voertuigen waar regenwater in is blijven staan, vormen ideaal

voorplantingswater. In brede en grotere watergangen komt de rugstreeppad niet voor, met mogelijk uitzondering de ondiepe oeverzones. De soort kan zich ook in licht brakwater voortplanten (Ravon). Tijdens het veldbezoek zijn geen rugstreeppadden aangetroffen. Meldingen uit de NDFF laten meerdere recente waarnemingen zien uit de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze meldingen zijn allemaal in of nabij de omgeving van watervoerende elementen gedaan. Binnen de onderzoekslocatie bevinden zich echter geen geschikte watervoerende elementen voor de rugstreeppad om als voortplantingsplaats te dienen. Tevens zijn er geen geschikte terrestrische (zomer- of winter) verblijfplaatsen van de rugstreeppad aangetroffen. Rugstreeppadden hebben hoofdzakelijk een vergraafbare bodem nodig om zich in te kunnen graven en verschuilen (Bij12). De vloeren van de schuren zijn van beton en steen en hiermee niet geschikt voor de rugstreeppad. Het terrein rondom de schuren betreft ook hoofdzakelijk een harde ondergrond. Vaste verblijfplaatsen van de rugstreeppad worden niet verwacht binnen de onderzoekslocatie. Bovendien bevinden zich meer geschiktere alternatieven in de omgeving, zoals nabij gelegen weilanden en watervoerende elementen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën of reptielen waargenomen ter plaatse van de onderzoekslocatie. Gelet op de aard van de onderzoekslocatie wordt het voorkomen van reptielen ter plaatse van de onderzoekslocatie uitgesloten.

Mogelijk is er in de plantvakken met ondergroei onder de bomen sprake van incidentele verblijfplaatsen (landhabitat) van algemeen voorkomende amfibieën (bijvoorbeeld bruine kikker en gewone pad). De bovengenoemde en verwachte diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

5.6 Vissen

Omdat er op de onderzoekslocatie geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

5.7 Overige soorten

Door het ontbreken van sleutelfactoren zoals waardplanten speelt onderhavig onderzoekslocatie geen cruciale rol voor plaatselijke beschermde vlinderpopulaties. Omdat er op de onderzoekslocatie geen geschikte permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van beschermde libellen worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Belangrijke redenen hiervoor is dat ter plaatse geen geschikt habitat aanwezig is voor deze soorten.

De overige in de Wet natuurbescherming opgenomen ontheffingsplichtige soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat de onderzoekslocatie voor deze soorten een functie vervult.

6. Samenvatting en conclusie

6.1 Algemeen

In opdracht van de K4 Architecten BNA is door Eco Reest BV een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd ter plaatse van de Schokkeringweg 12 te Schokland.

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van twee (voormalige kippen)schuren, en de asbestsanering van een schuur.

Doel van de quickscan Wet natuurbescherming is een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de voorkomende beschermde dier- en plantensoorten ter plaatse van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft drie schuren. Schuur 1 en 2 zijn de leegstaande voormalige kippenschuren. Schuur 3 is een oude schuur die nu nog als opslag voor landbouwvoertuigen in gebruik is.

6.2 Conclusie soortenbescherming

In schuur 2 bevindt zich een roestplaats van de kerkuil. Door de sloop van de schuur zal deze roestplaats verloren gaan.

Tevens bevindt zich een vaste verblijfplaats en nestplaats van de kerkuil in een schuur op het perceel, deze schuur blijft behouden en deze vaste verblijfplaats en nestplaats zal niet verloren gaan.

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen andere beschermde soorten als beschreven in de Wet natuurbescherming aangetroffen.

De overige te verwachten diersoorten zijn aangemerkt als vrijgestelde soorten waarvoor in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, onderhoud aan infrastructuur of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Dit houdt in dat in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast worden populaties van bovengenoemde soorten niet in gevaar gebracht. Het zal voornamelijk gaan om verstoring van individuen.

In de bomen en struiken kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Alle in gebruik zijnde vogelnesten zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

6.3 Conclusie gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie is gelegen ten noorden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer. De afstand tussen de onderzoekslocatie en dit Natura 2000-gebied bedraagt ruim twee en half kilometer. Gelet op de afstand tot het gebied, de kernopgave van het gebied en de aard van de geplande ingreep is er geen onderzoek in het kader van gebiedsbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

Daarnaast is de locatie gelegen naast het Natuurnetwerk Nederland. Daar er geen sprake is van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN is verder onderzoek naar invloeden op het NNN niet van toepassing.

6.4 Aanbevelingen en advies

Ontheffing en nader onderzoek

Binnen de onderzoekslocatie is in schuur 2 een roestplaats van de kerkuil aangetroffen. Bij de geplande sloop zal de roestplaats van de kerkuil verloren gaan, dit zal leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

In 2017 is al een nader onderzoek naar de kerkuil uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat zich een vaste verblijfplaats en nestplaats in een schuur bevindt. Deze schuur en vaste verblijfplaats en nestplaats van de kerkuil blijft behouden. Een nieuw nader onderzoek is in dit geval niet noodzakelijk omdat inmiddels bekend is dat de kerkuil aanwezig is binnen de onderzoekslocatie.

Voor het wegnemen van de roestplaats van de kerkuil moet wel een ontheffing worden aangevraagd bij de provincie.

Broedvogels

Opgemerkt wordt dat de locatie in het broedseizoen tevens geschikt is als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Indien er geen werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen wordt er geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht wat betreft nestlocaties voor vogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden moet voorafgaand hieraan de locatie worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze zorg geldt voor alle individuen van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of deze soort beschermd is en ongeacht of ontheffing of vrijstelling is verleend.

6.5 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest BV geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
S. Nap BSc.

Geraadpleegde bronnen

Adviesbureau Mertens (2017), Quick Scan beschermde planten- en diersoorten Schokkeringweg 12 Schokland, rapportnr. 2016.2599.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Bij12, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita*, versie 1.0, juli 2017.

Bij12, Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C.O., von Helversen & D. Nill (2011). *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Twisk, P., Van Diepenbeek, A., & Bekker, J. P., (2010). *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist & Zoogdierverseniging.

Flevoland.nl
Libellennet.nl
NDFF.nl ¹
RAVON.nl
SOVON.nl
Synbiosiys.alterra.nl
Vleermuis.net
Vleermuizenindestad.nl
Vlindernet.nl
Vogelbescherming.nl
Warf.nl
Zoogdierverseniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Bijlage 1

Overzicht vrijgestelde soorten provincie Flevoland

Vrijgestelde soorten (artikel 3.10 eerste lid, onderdeel c) provincie Flevoland	
Zoogdieren	Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>) Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>) Bunzing (<i>Mustela putorius</i>) Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>) Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>) Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>) Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>) Haas (<i>Lepus europeus</i>) Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>) Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>) Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>) Ondergrondse woelmuis (<i>Pitymys subterraneus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>) Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>) Tweekleurige bosspitsmuis (<i>Sorex coronatus</i>) Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>) Vos (<i>Vulpes vulpes</i>) Wezel (<i>Mustela nivalis</i>) Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)
Amfibieën	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>) Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>) Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>) Meerkikker Pelophylax ridibundus (<i>Rana ridibunda</i>) Middelste groene kikker / Bastaardkikker (<i>Pelophylax klepton esculentus Rana esculenta</i>)

MILIEU ADVIESBUREAU

EcoReest

Advies vanuit een groen hart

